

Savonlinnan, Enonkosken, Rantasalmen ja Sulkavan kuntien seudullinen
MAAHANMUUTTAJIEN KOTOUTTAMISOHJELMA

2015 - 2018

1	Kuntien strategiat - visiot	3
1.1	Maahanmuuttajien määrä (kasvuennuste) visio	3
1.2	Itä-Suomen maahanmuuttostrategia 2017	4
1.3	Ulkomaalaislaki.....	5
1.4	Muut ohjelmat kuten yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat kunnissa	5
2	Seudullinen kuntien kotouttamisohjelma	5
2.1	Laki kotoutumisen edistämisestä ja kunnan vastuut	5
2.2	Kotouttamisohjelman sisältö ja tavoite	5
2.3	Kotouttamisohjelman valmistelu	6
2.4	Maahanmuuttajien osallisuus ja hyvät etniset suhteet	6
3	Kotoutumista edistävät ja tukevat toimenpiteet Savonlinnassa, Sulkavalla ja Enonkoskella ja Rantasalmella	6
3.1	Elinkeinopalvelut, maahanmuuttajat yrityksissä ja oman yrityksen perustajina	6
3.2	Kaupungin/kunnan omat työllistämistä edistävät toimenpiteet	7
3.3	Maahanmuuttajapalvelujen toteuttaminen Savonlinnassa, Enonkoskella, Sulkavalla ja Rantasalmella.....	8
3.3.1	Alkukartoitus	9
3.3.2	Henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma	9
3.4	Tulkkauksen järjestäminen eri kunnissa	10
3.5	Asuminen	10
3.6	Maahanmuuttajat varhaiskasvatuksessa.....	11
3.7	Maahanmuuttajat perusopetuksessa.....	12
3.8	Maahanmuuttajat lukio-opetuksessa	12
3.9	Kotoutumiskoulutus, suomen kielen opetus, ammatillinen koulutus maahanmuuttajille	13
3.9.1	Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto	14
3.9.2	Savonlinnan Kristillinen opisto.....	16
3.9.3	Itä-Karjalan kansanopisto maahanmuuttajien koulutuksen järjestäjänä	16
3.10	Korkeakoulutus.....	17
3.11	Nuoriso,- liikunta,- ja vapaa-aikatoiminnat	18
4	Sosiaali- ja terveyspalvelut Sosterissa ja kuntien omassa sosiaalipalveluissa	19
5	Muiden viranomaisten palvelut.....	19
5.1	TE - toimisto	19
5.2	Poliisi	20
5.3	Kela.....	21
5.4	Maistraatti.....	21
6	Muut toimijat.....	22
6.1	Kansainvälinen kohtaamispaikka Linnala	22
6.2	Seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt	22
6.3	Järjestöt ja vapaaehtoistoiminta.....	23
6.4	Kriisikeskus, Suomen mielenterveysseura ry	23
7	Johtopäätökset, kotoutumisohjelman seuranta ja kehittämishdotukset	23

1 Kuntien strategiat - visiot

Savonlinnan kaupungin strategiassa sanotaan, että kaupunki on kansainvälisesti kiinnostava, kehittyvä ja luonnonläheinen Saimaan saaristokaupunki. Yleisenä strategisena päämääränä kaupunki on asiakaslähtöisesti palvelunsa järjestävä kaupunki, joka turvaa alueensa kehitysedellytykset ja hyödyntää vahvuutensa, joita ovat tuloksellinen elinkeinopolitiikka, osaamisen kehittäminen, ainulaatuinen kulttuuri, luonto ja Venäjän läheisyys.

Niukkenevien resurssien ja heikkenevien kuntatalouksien vuoksi on tärkeää, että samat palvelut ovat käytettävissä maahanmuuttajille kuin kantaväestöllekin. Palveluneuvonta kuuluu aina sille viranomaiselle, kenen toimivaltaan asia kuuluu, oli sitten kyse kantaväestöstä tai maahanmuuttajasta. Maahanmuuttajien kohdalla on panostettava maahanmuuton alkuvaiheeseen, jotta voidaan tarjota riittävästi tietoa ja ohjausta.

Rantasalmen kunnan visio on olla itsenäinen maaseutukunta, joka toimii tiiviissä yhteistyössä lähikuntien kanssa ja kuuluu vähintään 100 000 asukkaan sosiaali- ja terveydenhuoltoalueeseen. Kunnan strategisina päämäärinä ovat elinvoimainen kunta, hyvinvoiva kuntalainen ja toimiva yhteistyö.

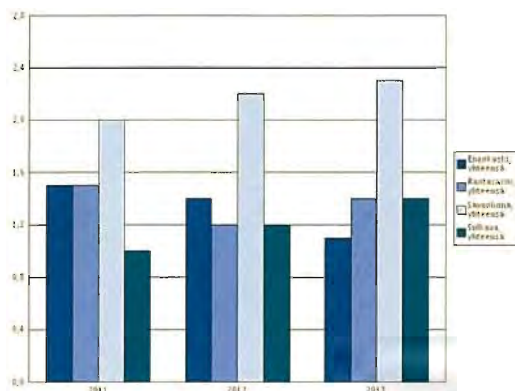
Sulkavan kunnan visiossa vuodelle 2020 keskitytään vireän soutu-pitäjän ja luonnon tarjoamaan elämänlaatuun sekä asukkaiden hyvinvoinnin lisäämiseen.

Enonkoski huolehtii elinvoimaisuudestaan, väestönsä hyvinvoinnista ja elinkeinotoimintansa menestymisestä tarjoamalla turvallisen, luonnonläheisen ja viihtyisän elinympäristön ja hyvät lähipalvelut niin nykyisille asukkailleen kuin uusille kuntalaisille.

1.1 Maahanmuuttajien määrä (kasvuennuste) visio

Suomesta lähdettiin vuosikymmeniä ulkomaille töihin, nykyisin muuttoliike Suomeen on huomattavassa kasvussa. Ulkomaalaisten määrä Savonlinnassa ja Sulkavalla on myös ollut tasaisessa kasvussa, Rantasalmella ja Enonkoskella määrä on puolestaan hienoisessa laskussa. Seudullisessa kotouttamisohjelmassa mukana olevien kuntien väkiluku tilastokeskuksesta 31.8.2014 saadun tiedon mukaan on seuraava: Enonkoski 1510 henkilöä, Rantasalmi 3833 henkilöä, Savonlinna 36078 henkilöä ja Sulkava 2805 henkilöä.

Suomessa vuonna 2013 oli ulkomaan kansalaisia 3,8 % väestöstä. (Sotkanet). Savonlinnassa ulkomaan kansalaisia oli vuonna 2013 väestöstä 2,3, % eli 848 henkilöä, Enonkoskella 1,1% eli 16 henkilöä, Rantasalmella 1,4 % eli 54 henkilöä ja Sulkavalla 1,4 % eli 39 henkilöä.

Ulkomaan kansalaiset, % väestöstä Enonkoskella, Rantasalmella, Savonlinnassa ja Sulkavalla

Tilastokeskuksen väestörakennetilaston mukaan Suomen virallinen väkiluku oli vuoden 2013 lopussa 5 451 270 henkilöä, joista miehiä oli 2 680 364 ja naisia 2 770 906. Väkiluku kasvoi vuoden 2013 aikana 24 596 henkilöllä. Äidinkieleltään vieraskielisten määrä kasvoi 22 119 henkilöllä, mikä oli 90 prosenttia väkiluvun kasvusta.

Suomessa oli vuoden 2013 lopussa alle 15-vuotiaita 895 021 henkilöä ja 15–64-vuotiaita 3 499 702 henkilöä. 65 vuotta täyttäneitä oli vuoden 2013 lopussa 1 056 547 henkilöä. Väestöllinen huoltosuhde, eli alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä 100 työkäistä kohden, oli vuoden 2013 lopussa 55,8 %. Alueittain tarkasteltuna väestöllinen huoltosuhde oli korkein Etelä-Savon maakunnassa (65,1). (Tilastokeskus).

Suomen kielen hallinta on avain työmarkkinoille, maahanmuuttajien kielitaidosta ei kuitenkaan ole olemassa tarkkaa tietoa eikä rekisteröintiä. Maassaoloajalla on suuri vaikutus työllistymiselle. Suomessa maahanmuuttajista työkäisiä on 78 % eli he muodostavat suuren tulevaisuuden työvoimapotentiaalin. Tilastokeskuksen mukaan vieraskielisten työttömyysaste on keskimäärin 21 %.

Maahanmuuton kasvu tuo muutostarpeita niin koko Suomelle kuin tälle seutukunnalle myös julkisten palvelujen osalta. On kiinnitettävä huomiota palvelujen saatavuuteen, henkilöstön osaamiseen ja maahanmuuttajien palvelutarpeiden tunnistamiseen. Tiukka kuntatalous, väestön ikääntyminen ja sen palvelutarpeet ovat haaste myös maahanmuuttajien palveluja ajatellen. Maahanmuuttajat ovat ikärakenteeltaan selvästi kantaväestöä nuorempia ja maahanmuutto onkin noussut luonnollista väestönkasvua merkittävämmäksi tekijäksi väestönlisäyksessä. Tämän vuoksi olisikin erittäin tärkeää kiinnittää huomiota onnistuneeseen kotouttamiseen, jossa kunnat ovat avainasemassa.

1.2 Itä-Suomen maahanmuuttostrategia 2017

Pohjois-Savon ELY -keskuksen johdolla on vuonna 2012 laadittu vuoteen 2017 ulottuva Itä-Suomen maahanmuuttostrategia, joka kattaa Pohjois- ja Etelä-Savon sekä Pohjois-Karjalan maakunnat. Sen mukaan väestön ennakoitaan vähenevän ja ikääntyvän Itä-Suomessa. Erityisen suurta väestön ikääntyminen on Etelä-Savossa. Alueemme hyvinvoinnin turvaamiseksi tulemme tarvitsemaan ulkomaista työvoimaa. Ennusteiden mukaan työvoiman vaje on vuonna 2020 Itä-Suomen maakunnissa 15 %.

Itä-Suomen maahanmuuttostrategian toimet tähtäävät elinkeinoelämän menestymiseen kansainvälistymisen kautta, osaavan työvoiman saannin turvaamiseen elinkeinoelämälle sekä julkiselle sektorille. Kansainvälisten investointien saaminen Itä-Suomeen edellyttää hyvin toimivia julkisia palveluja, joustavaa yhteistyötä viranomaisten välillä ja kansainvälistä ilmapiiiriä. Hyvin toimivat julkiset palvelut tukevat työnantajia ulkomaalaisten palkkaamisessa ja maahanmuuttajien työllistämisessä.

Strategiassa on kolme toimintalinjaa. Ensimmäisen toimintalinjan visiossa ulkomaalaistaustaiset työllistyvät ja perustavat yrityksiä. Elinkeinoelämä saa tarvitsemaansa työvoimaa ja osaamista viennin ja kansainvälistymisen edistämiseksi. Toinen toimintalinja koskee asenteita ja osallistumista. Sen visio on, että Itä-Suomi on kansainvälinen ja erilaisuutta arvostava sekä ulkomaalaistaustaiset osallistuvat tasavertaisesti yhteiskunnan toimintaan. Kolmas toimintalinja koskee kuntia ja kotouttamista ja se on koko strategian perusta. Visio on, että kotouttaminen on kunnissa toimiva osa normaaleja peruspalveluja. Elinkeinoelämän tavoitteita ei voida saavuttaa ilman kunnan perus- ja kotouttamispalveluja. Maahanmuutossa huomioidaan myös humanitaarinen aspekti. Strategian mukaan kunnat ovat aktiivisia tarjoamaan kuntapaikkoja pakolaisille.

Toimintalinjojen tavoitteet on konkretisoitu toimenpiteiksi ja niille on määritelty vastuutahot. Jotta strategian tavoitteet saavutettaisiin, toimenpiteiden pääpaino on asetettu viranomais- ja muun toiminnan tehostamiseen.

Lähde: Kansainvälinen Itä-Suomi — Itä-Suomen maahanmuuttostrategia 2017, Pohjois-Savo, Etelä-Savo ja Pohjois-Karjala, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2012.

1.3 Ulkomaalaislaki

Ulkomaalaislaki on vuodelta 2004 ja sen tarkoituksena on toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa ja oikeusturvaa ulkomaalaisasioissa. Lisäksi sen tarkoituksena on edistää hallittua maahanmuuttoa ja kansainvälisen suojelun antamista ihmisoikeuksia ja perusoikeuksia kunnioittaen sekä ottaen huomioon Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset. (Finlex, Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301).

1.4 Muut ohjelmat kuten yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat kunnissa

Suomi turvaa perustuslailla kaikille ihmiselle tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset oikeudet. Yhdenvertaisuuslain mukaan yhdenvertaisuutta tulee aktiivisesti edistää eikä ketään saa syrjiä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Savonlinnassa on vuonna 2013 päivitetty tasa-arvo-ohjelma yhdenvertaisuuden turvaamiseksi. Seuraavan kerran ohjelma päivitetään 2016. Sulkavan kunnan henkilöstöstrategia sisältää tasa-arvosuunnitelman. Rantasalmen kunnalla on voimassa oleva tasa-arvosuunnitelma, joka päivitetään vuodelle 2015. Enonkosken kunta on hyväksynyt tasa-arvosuunnitelman joulukuussa 2010.

2 Seudullinen kuntien kotouttamisohjelma

2.1 Laki kotoutumisen edistämisestä ja kunnan vastuut

Laki kotoutumisen edistämisestä astui voimaan 1.9.2011. Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.

Kotoutuslain 32 § mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma. Ohjelma tulee hyväksyä kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Laki koskee kaikkia eri perustein kuntaan muuttaneita maahanmuuttajia.

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä että sen palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille, uudessa laissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Myös kunnan on kehitettävä henkilöstänsä osaamista kotouttamisessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajakäyräjäjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan.

2.2 Kotouttamisohjelman sisältö ja tavoite

Kotoutumisohjelma sisältää selvityksen siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan samoin kuin suunnitelman siitä miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina. Lisäksi ohjelmassa tulee näkyä ne toimenpiteet joilla kotoutumista kunnassa on tarkoitus edistää. Lisäksi kuntien vastuulla olevat lapset ja nuoret ja heidän suunnitelma heidän kotoutumisensa edistämisestä tulisi näkyä ohjelmassa. Työvoiman ulkopuolella olevat ryhmät tulee myös ottaa huomioon. Hyviin etnisiin suhteisiin sanoin kuin kulttuurien väliseen vuoropuheluun toivotaan kotouttamisohjelmassa myös otettavan kantaa.

2.3 Kotouttamisohjelman valmistelu

Savonlinnan kaupungin kotouttamisohjelma on voimassa vuosille 2011 – 2014. Savonlinnan kaupunki pyysi mukaan seudulliseen kotouttamisohjelmaan ympäristökuntia Ely - keskuksen aloitteesta. Mukaan seudulliseen kotouttamisohjelmaan tulivat Enonkoski, Rantasalmi, Sulkava ja Savonlinna. Ohjelman valmistelua varten perustettiin ohjausryhmä, jonka puheenjohtajaksi valittiin Savonlinnan kaupungin keskushallinnosta kehitysjohtaja Hannu Kurki. Ohjausryhmään pyydettiin laaja edustus eri toimijoista. (liite 1).

Kotouttamisohjelman valmistelu aloitettiin syksyllä 2013. Työryhmä kokoontui yhteensä viisi kertaa ja sen puheenjohtajana toimi sivistystoimen opetuspäällikkö Tuija Kauppinen. Tehtävässä jatkoi Kristillisen opiston rehtori Tommi Tuunainen 16.10.2014 jälkeen. Laajempi ohjausryhmä kokoontui yhteensä kolme kertaa. Kokouksien sihteerinä toimi Savonlinnan kaupungin maahanmuuttosilteeri Varpu Vaarnamo.

2.4 Maahanmuuttajien osallisuus ja hyvät etniset suhteet

Kotoutuminen tarvitsee onnistuakseen toimia myös vapaa-ajalle ja arkeen, tähän tarpeeseen voisivat vastata maahanmuuttajien omat yhdistykset. Yhdistysten rooli osana maahanmuuttajien kotoutumisprosessia on tärkeä, mutta yhdistykset tarvitsisivat tukitoimenpiteitä selviytyäkseen mm. yhdistyksen toimintaa edellyttävästä byrokratian vaatimuksista. Savonlinnassa toimii vuonna 2012 perustettu Burman pakolaiset ry, jonka tarkoituksena on ylläpitää burmalaisien omaa kulttuuria ja heimokieliä sekä tehdä näitä tunnetuksi kantaväestön keskuudessa.

Savonlinnassa toimivassa nuorisovaltuustossa on maahanmuuttajaedustus. Sulkavalla nuorisovaltuustossa vähemmistöjä edustaa romanikulttuurin edustaja.

Savonlinnassa kokoontuu säännöllisesti eri viranomaisista koostuva rasisminvastainen ryhmä, jonka tarkoituksena on vaihtaa kuulumisia, päivittää tilannetta, olla kuulolla. Tarvittaessa ryhmä puuttuu mahdollisimman varhain tilanteisiin, joissa koetaan olevan mahdollisuus rasismiin tai etnisten selkkausten syntymiselle. Ryhmän koollekutsujana toimi poliisilaitoksella työskentelevä kaupungin sosiaaliohjaaja, myöhemmin tehtävässä jatkoi palveluohjaaja Sari Härkönen SAMI:sta.

Kotouttamisohjelma lain mukaan päivitetään valtuustokausittain ja se tulee sitoa kuntien talousarvioon. Vastuu ohjelman seurannasta ja päivityksestä kuuluu kunnille.

3 Kotoutumista edistävät ja tukevat toimenpiteet Savonlinnassa, Sulkavalla ja Enonkoskella ja Rantasalmella

3.1 Elinkeinopalvelut, maahanmuuttajat yrityksissä ja oman yrityksen perustajina

Savonlinnan uusyrityskeskus on auttanut useita maahanmuuttajataustaisia yrittäjiä yrityksen perustamisessa. Suurin ryhmä koostuu venäläistaustaisista yrittäjistä, toiseksi suurin ryhmä ovat virolaiset. Perustettujen yritysten toimialat ovat laajat kuten esim. rakennus ja saneeraus-, kulttuuritapahtumien järjestämis- ja matkailupalveluyritykset, tulkkaus- ja kieliapupalvelut sekä

tuontikauppaa ja vähittäismyyntiä edustavat yritykset. Turkkilaiset ovat perustaneet ravintola- ja matkailupalveluun liittyviä yrityksiä.

Savonlinnan Seudun Yrittäjät kertoo, ettei heidän jäsenrekisterissään ole maahanmuuttajataustaisia yrittäjiä. Heillä ei ole tarkkaa tietoa maahanmuuttajataustaista kuntalaisista yrittäjistä. Savonlinnan Seudun Yrittäjät eivät ole aktiivisesti markkinoineet toimintaansa maahanmuuttajataustaisten yrittäjien keskuudessa. Ennakkoluulot voivat edelleen olla pahimmat esteet, joiden poistamiseksi yhdistys kokee, että pitää tehdä enemmän työtä.

Rantasalmen kunta tarjoaa yritysneuvontapalveluita Uusyrittäjäkeskus Wäläkyn toimesta. Palvelu on maksutonta asiakkaalle ja yritysneuvojan vastaanottopäivä on kerran viikossa kunnanvirastolla. Palvelu on tukenut maahanmuuttajan yritystoiminnan aloittamista Rantasalmella. Rantasalmen kunnalla on yritystoiminnan käyttöön erilaisia vuokratiloja ja niitä tarjotaan aktiivisesti. Paikalliset yritykset ja julkinen sektori työllistää maahanmuuttajia säännöllisesti harjoittelu-, tukityöllistämisen- ja ym. työpaikkoihin. Rantasalmen ja Sulkavan kuntien yhteispalvelupisteestä saa Kelan ja maistraatin ja TE - toimiston avustavaa asiakaspalvelua, poliisin lupapalveluita ja Etelä-Savon oikeusaputoimiston palveluita. Etäpalvelulaitteiston kautta on mahdollisuus asioida suoraan Kelaan, maistraattiin, TE - toimistoon ja Etelä-Savon oikeusaputoimistoon myös tulkkipalvelun avustamana.

Enonkoskella elinkeinopalveluja tarjoaa kunnan yleishallinto yhdessä teknisen toimen kanssa. Maahanmuuttajia neuvotaan yritysasioissa kunnantoimistolla, jossa on mahdollista asioida paitsi suomen myös venäjän, englannin, ranskan ja ruotsin kielellä.

Elinkeinoelämän puolelta Sulkavalla ei ole kotoutumista edistäviä erillisiä ohjelmia, joillakin yrityksillä on ollut omia ohjeitaan työntekijöilleen, mutta nämä eivät ole olleet yleisessä käytössä.

3.2 Kaupungin/kunnan omat työllistämistä edistävät toimenpiteet

Savonlinnassa toimiva työvoiman palvelukeskus on kuntien, TE-toimiston ja Kelan yhteinen monialainen vaikeasti työllistyville tarkoitettu palvelu. Se tarjoaa työllistämistä edistäviä monialaisia sosiaali- ja terveyspalveluja, TE-palveluja ja Kelan palveluja vaikeasti työllistyville. Tavoitteena on vähentää rakenne- ja pitkäaikaistyöttömyyttä ohjaamalla asiakkaat aktiivisiin toimenpiteisiin, mm. kuntouttavaan työtoimintaan, työkokeiluun ja palkkatukityöhön. Keskeisenä tehtävänä on selvittää asiakkaiden todelliset edellytykset sijoittua avoimille työmarkkinoille.

Vuoden 2015 aikana rakennetaan uutta TYP:n (Työllistämistä edistävä monialainen yhteispalvelu) organisaatiota ja vuoden 2016 alusta kaikki kunnat ovat mukana TYP:n toiminnassa. Etelä-Savossa Savonlinnassa ja Mikkelissä toimii TYP, mutta Pieksämäen seutu on vielä ulkopuolella. Valmistelun ajan Savonlinnan TYP jatkaa myös normaalia toimintaa niin pitkään, kunnes uusi organisaatio on valmis eli siis viimeistään vuoden 2016 alusta. Asiakkuuden kriteereinä pidetään työttömiä joille on maksettu vähintään 300 päivää työmarkkinatukea tai asiakas on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä vähintään 6 kk (alle 25-v) tai 12 kk (25-v täyttäneet) ja joilla on monialaisen palvelun tarve.

Kaupungin nuorisoverstas työllistää alle 29-vuotiaita, Savonlinnan seutukunnan nuoria puusepäni, rakennus- ja pienimuotoisten metallitöihin sekä avustaviin palveluihin. Nuorisoverstas antaa myös neuvontaa ja opastusta työelämään ja opettaa vastuuta työstä, itsestä ja työyhteisöstä.

Kaupungin työpaja Telakka työllistää erilaisin sopimuksin työ- ja toimintakyvyltään heikentyneitä, osatyökykyisiä työnhakijoita, pitkäaikaistyöttömiä savonlinnalaisia sekä ulkopaikkakuntalaisia henkilöitä. Työpaja Telakka tarjoaa kuntouttavaa ja valmentavaa päivä- ja työtoimintaa, tavoitteena edistää asiakkaiden työ- ja toimintakykyä, elämäntaitoja,

työllistymistä sekä osallistumista yhteiskunnalliseen toimintaan. Toimintaa järjestetään asiakaskohtaisesti sosiaalihuollon, vammaispalvelun, kehitysvammahuollon sekä kuntouttavan työtoiminnan perustein. Asiakkaat ohjautuvat toimintoihin edellä mainittujen palvelujen kautta.

Työllisyyden kuntakokeilu on valtakunnallinen projekti, jossa ovat mukana Savonlinnan kaupunki ja Enonkosken kunta. Kuntakokeilussa kehitetään ja tarjotaan työllistymistä edistäviä kunnallisia sosiaali- ja terveyspalveluja työttömyysetuutta 500 päivää saaneille ja yli 12 kuukautta työttömänä olleille, joilla on monialaisen yhteispalvelun tarve. Kuntakokeilussa kehitetään myös välityömarkkinoiden toimintaa ja tehdään yritysyhteistyötä. Kuntakokeilussa kunta on keskeinen, aktiivinen toimija. Kuntakokeilu on kolmivuotinen ja päättyy vuoden 2015 lopussa. Kuntakokeilussa on valmisteltu kunnallisia työllisyyspalveluja monialaista, vaikeasti työllistyvien yhteispalvelua varten, joka käynnistyy virallisesti v. 2016 alussa.

Osana kuntakokeilua Savonlinnan kaupungissa on kehitetty kaupungin omaa työllistämistoimintaa. Vuonna 2014 kaupunki työllisti toimialoille lähes 200 pitkäaikaistyötöntä. Työllistämistoiminta jatkuu v. 2015.

Kaikki kaupungin työllisyyspalvelut ovat myös kohderyhmään kuuluville maahanmuuttaja-asiakkaille tarkoitettuja. Pitkäaikaistyöttömille tarkoitettut palvelut kuten työvoiman palvelukeskus ja työllisyyden kuntakokeilu tarjoavat palveluja niille maahanmuuttajille, joiden työttömyys on pitkittynyt.

Savonlinnan kaupungin perusturvan toimiala tukee avustuksilla kolmannella sektorilla toimivia työllistämistoimintaa harjoittavia järjestöjä.

Savonlinnan Toimintakeskus ry tarjoaa erilaisilla työllistämistoimenpiteillä maahanmuuttajille työhaijottelumahdollisuuksia ja samalla he saavat opiskella suomen kieltä aidossa työympäristössä. Savonlinnan Seudun Nuorisotoiminnan Tuki ry on nuorisotyötoimija, jonka tarkoituksena on vahvistaa nuorten kansalaisyhteiskunnan toteutumista, edistää nuorten ja jäsentahojensa vaikutusmahdollisuuksia, suvaitsevaisuutta, hyvinvointia sekä sosiaalisia oikeuksia, luo yleisiä toimintaedellytyksiä nuorille, välityömarkkinoille, jäsentahoilleen ja verkostoille. Sen toimintaan ovat tervetulleita myös kaikki maahanmuuttajanuoret.

Rantasalmen kunta tarjoaa kesätyöpaikkoja nuorille ja tukityöllistämispaiikkoja työkäisille mahdollisuuksien mukaan. Erityistä painotusta työllistämisesä ei maahanmuuttajiin kohdistu.

Enonkoski työllistää työttömiksi päätyneitä kuntalaisiaan ja heidän joukostaan etenkin pitkäaikaistyöttömiä ja nuoria, alle 25-vuotiaita työttömiä kunnan työpesteihin mm. palkkatuen turvin. Vastaava työllistämistavoite koskee myös kunnan maahanmuuttajaväestöä.

Sulkavan kunnalla ei ole vielä ollut tarvetta työllistämisenäkökohdasta erillisiin maahanmuuttajia koskeviin toimenpiteisiin.

3.3 Maahanmuuttajapalvelujen toteuttaminen Savonlinnassa, Enonkoskella, Sulkavalla ja Rantasalmella

Savonlinnassa maahanmuuttajapalvelut toimii perusturvan toimialan alaisuudessa työntekijöinä 1.9.2014 alkaen maahanmuuttosihteeri, sosiaaliohjaaja ja etuuskäsittelijä. Maahanmuuttajapalvelut toimivat yhteistyössä Linnalan settlementin Kansainvälisen kohtaamispaikan kanssa samoissa tiloissa. Tällä yhteistyöllä vältytään asiakkaiden juoksuttamista luukulta luukulle ja varmistetaan nopean avun saanti. Maahanmuuttajapalvelut palvelevat kaikkia ulkomaan kansalaisia oleskeluluvan tai rekisteröinnin perusteista huolimatta. Se antaa henkilökolitaista neuvontaa ja ohjausta kaikille maahanmuuttajille arkielämään, viranomaisasiointiin, suomen kielen koulutukseen, vapaa-aikaan ym. liittyvissä kysymyksissä.

Toiminta-ajatuksena maahanmuuttajapalveluilla Savonlinnassa on ollut olla ns. matalan kynnyksen paikka, josta tarvittaessa ohjataan eteenpäin.

Kiintiöpakolaisten vastaanotto on Savonlinnassa luonut edellytykset maahanmuuttajatyön kehittämiseksi. Savonlinnan kaupunki aloitti vuonna 2004, muutaman vuoden tauon jälkeen kiintiöpakolaisten vastaanoton. Vuosittain Savonlinna vastaanotti 20 - 30 kiintiöpakolaista. Kaupunki päätti lopettaa pakolaisten vastaanoton vuonna 2013 vedoten pakolaisista aiheutuneisiin kustannuksiin ja kaupungin heikkenevään taloustilanteeseen. Savonlinnan kaupunki vastaanottaa kuitenkin turvapaikanhakijoita ja pakolaistaustaisia henkilöitä, jotka omaehtoisesti muuttavat kaupunkiin. Perheenyhdistämisen kautta on vuosittain kaupunkiin saapunut muutama pakolaisaseman saanut henkilö.

Enonkoskella maahanmuuttajia palvelee sosiaalitoimessa, jossa tehdään työssäkäyvien, kotona olevien, opiskelijoiden, paluumuuttajien ja pakolaisten sekä sosiaalitoimistosta toimeentulotukea saavien alkukartoitus. Samoin maahanmuuttajaryhmille tehtävä henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma laaditaan sekin sosiaalitoimessa.

Sulkavalla sosiaali-sivistys ja asuntotoimen sekä yleishallinnon kanssa on pidetty kotoutumislain muutoksen yhteydessä koulutustilaisuus, jossa tähdennettiin kaikkien vastuuta omalla alallaan myös maahanmuuttajista.

3.3.1 Alkukartoitus

Kotoutumislain edellyttämän maahanmuuttajalle tehtävän alkukartoituksen tarkoituksena on arvioida alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, ja opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet. Tarkoituksena on selvittää maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito, jotta voidaan suunnitella yksilöllinen polku kotoutumistoimenpiteille. Työ- ja elinkeinotoimisto järjestää alkukartoituksen asiakkailleen ja kunta niille maahanmuuttajille, jotka saavat muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Kunta voi järjestää alkukartoituksen myös muille maahanmuuttajille heidän sitä pyytäessään. Alkukartoitus tulee käynnistää kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai pyynnöstä järjestää alkukartoitus. Alkukartoituksen perusteella arvioidaan tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumissuunnitelman. Kunnalle maksetaan laskennallista korvausta alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista.

Savonlinnassa, Sulkavalla ja Enonkoskella alkukartoituksia ei ole tehty kunnan toimesta vaan ne on tehty TE -toimistossa. Rantasalmelaisten maahanmuuttajien osalta sosiaalityöntekijä on osallistunut TE -toimistossa tehtävien alkukartoitusten laadintaan. Työvoiman ulkopuolella oleville tehtävät alkukartoitukset ovat siis kaikkien kuntien osalta jääneet puutteellisiksi.

3.3.2 Henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan *yksilöllinen suunnitelma* niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea mahdollisuuksia hankkia riittävä kielitaito sekä muita yhteiskunnassa selviämiseen tarvittavia taitoja. Suunnitelmassa on tärkeää huomioida myös se, että yksilö saavuttaisi työelämässä vaadittavia taitoja sekä saisi mahdollisuuden osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan jos hän on työtön ja rekisteröity TE -toimistoon tai jos hän muuten kuin tilapäisesti saa toimeentulotukea. Ensimmäinen suunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisestä taikka oleskeluoikeuden rekisteröinnistä. Ihanne on, jos TE -toimisto yhdessä kunnan ja maahanmuuttajan kanssa laatii kotoutumissuunnitelman.

Kunta sopii kotoutumissuunnitelmassa niistä kunnan palveluista tai muista toimenpiteistä, jos maahanmuuttaja ei terveydentilansa, ikänsä, perhesyiden taikka näihin rinnastettavien syiden

vuoksi voi osallistua työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin. Tältä osin kunnat kokevat, ettei tähän vaatimuksen ole pystytty osin maahanmuuttajien ja palvelun kysynnän vähäisyyden vuoksi vastaamaan.

3.4 Tulkkauksen järjestäminen eri kunnissa

”Viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta ja kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003)mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi tässä laissa tarkoitettussa asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta.” (Laki kotoutumisen edistämisestä 2010 1 luku, 5 §)

Muukin lainsäädäntö esim. laki potilaan asemasta ja oikeuksista edellyttää tulkkaukspalvelujen käyttöä. Tällöin maahanmuuttajataustaisen asiakkaan palvelujen järjestämisessä onkin aina harkittava tulkkauksen tarpeellisuutta. Tulkkauksekustannusten kurssipitämiseksi kaupungissa kehitetään tietotekniikkaa tulkkauksjärjestelyissä sekä puhelin- ja videotulkkaukskäytäntöjä. Tulkkina voi toimia vain ammattiin koulutettu henkilö. Ammattitulkki on vaitiolovelvollinen ja puolueeton toimija, joka pyrkii mahdollisimman kattavaan tulkkaukseen, ei jätä mitään pois eikä lisää mitään. Viranomaisen on hyvä muistaa myös oma oikeusturvansa tulkkauksilanteessa ja välttää sukulaisten käyttöä tulkkeina.

Kunnan järjestämät tulkkaukspalvelut korvataan kunnalle, kun käytettävät tulkkipalvelut liittyvät esimerkiksi pakolaiselle järjestetyn sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, pakolaisen kotoutumissuunnitelman laatimiseen, pakolaisen maahantulon alkuvaiheeseen liittyvään kotoutumista edistävien palvelujen käyttöön, perehdyttämiseen kunnassa (asioiminen kaupassa, postissa jne.) sekä koulun tai päiväkodin ja kodin väliseen yhteistyöhön. Pakolaisten tulkkipalvelujen kustannusten korvaamiselle ei ole aikarajaa.

Rantasalmen kunnassa on yhteispalvelun etäpalvelulaitteiston kautta mahdollisuus asioida suoraan Kelaan, maistraattiin ja Etelä-Savon oikeusaputoimistoon myös tulkkipalvelun avustamana. Rantasalmen tulkkauk- ja käännöspalvelut on kilpailutettu vuosille 2014 - 2016. Kunta ostaa ko. palveluita tarvittaessa. Tulkkauksia on käytetty mm. varhaiskasvatuksessa erityispäivähoidon selvityksissä.

Tulkki- ja käännöspalveluja järjestävät Enonkoskella ostamalla kyseiset palvelut yksityisiltä yrityksiltä tai seudullisesta tulkkikeskuksesta sosiaalitoimen asiakkuuksien miin vaatiessa. Tulkkauk- ja käännöspalvelut ovat asiakkaalle maksullisia paitsi tilanteissa, joissa asiakkaana on pakolainen ja viranomaistahona Enonkosken sosiaalitoimi. Terveystieteiden palvelut on Enonkoskella järjestetty ostopalveluna, jolloin terveysviranomaisten kanssa asioitaessa mahdollisesti tarvittavat tulkkauk- ja käännöspalvelut ovat ostopalveluorganisaation vastuulla.

Sulkavan kunnan sosiaalitoimi käyttää tulkkia tapauskohtaisesti jos kyseessä on sosiaalitoimen asiakkuus. Muilla hallintokunnilla on omia väyliä käytössä. Päivähoidossa on käytetty tulkkaukspalveluja maahanmuuttajaperheiden ollessa kyseessä.

Savonlinnassa tulkkaukset ja käännökset on kilpailutettu vuosille 2014- 2016 kahden vuoden optiolla. Kaupungin maahanmuuttopalvelut tilaa keskitetysti tulkkauksia asiakkailleen.

3.5 Asuminen

Monista Euroopan maista on kuulunut hälyttäviä uutisia etnisesti monimuotoisten asuinalueiden häiriöistä, sosiaalisista ongelmista ja jännitteistä kantaväestön ja maahanmuuttajaväestön kesken. Savonlinnassa on tietoisesti pyritty tekemään työtä sen eteen, että kaupunkiin ei muodostuisi etniseltä rakenteeltaan yksipuolisia lähiöitä. Maahanmuuttajilla kuten muillakin kuntalaisilla on oikeus valita asuinpaikkansa ja on nähtävissä, että tietyt asuinalueet ovat suosittuja

maahanmuuttajaväestön keskuudessa ja niihin keskittyy muita enemmän maahanmuuttajataustaisia asukkaita. Tällöin olisi tärkeää, että asumisolosuhteita parannetaan ja kansalaisilta edellytetään vastuuta myös itseltään jokapäiväisen elämän laadusta.

Rantasalmen kunnalla on vuokra-asuntoja ja asuntotoimi valitsee vuokralaiset asiakkaiden toimittamien asumishakemusten perusteella. Kunnalla ei ole erikseen osoitettu asuntokantaa maahanmuuttajille.

Maahanmuuttajat voivat hakea Enonkoskella kunnan vuokra-asuntoja. Asuntojen vuokrausperusteet ovat heillä samat kuin muulla väestöllä.

Sulkavan kunnan vuokrataloihin on kaikilla hakijoilla samat valintakriteerit. 1.1.2015 alkaen valinnasta vastaa asukasvalintatyöryhmä, jossa sosiaalitoimella on edustus.

Savonlinnassa asukkaaksi valitsemisen perusteena on hakijaruokakunnan asunnontarve, tulot ja varallisuus. Etusijalle asetetaan asunnottomat ja muut kiireellisimmässä asunnontarpeessa olevat, vähävaraisimmat ja pienituloisimmat hakijaruokakunnat. Vuokratalojen omistajilla on lakiin perustuva oikeus valita asukkaat omistamiinsa vuokrataloihin. Savonlinnan Vuokratalojen kohteisiin asukkaat valitsee Savonlinnan asuntopalvelu ja asukasvalintojen valvonta suoritetaan etukäteisvalvontana Savonlinnan kaupungin asuntotoimistossa. Kerimäen Vuokratalojen asuntoihin asukasvalinnan tekee kaupungin asuntosihteeri ja Punkaharjun Vuokratalojen asuntoihin yhtiön toimitusjohtaja.

3.6 Maahanmuuttajat varhaiskasvatuksessa

Lasten päivähoitolakiin on tehty maahanmuuttajia koskeva lisäys 22.12.1994, joka määrittelee lasten päivähoitoon kuuluvaksi kasvatustavoitteeksi myös eri maahanmuuttajaryhmien lasten oman kielen ja kulttuurin tukemisen. Perusopetuslain (26 a §) mukaan lasten on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Esiopetus on maksutonta.

Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa (2006, Stakes), mainitaan mm. seuraavaa: ”Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten varhaiskasvatus järjestetään tavallisten varhaiskasvatuspalvelujen yhteydessä siten, että lapsi kuuluu lapsiryhmään ja hänen sosiaalisia kontaktejaan ryhmässä tuetaan. Lapsi tarvitsee lisäksi järjestelmällistä ohjausta kielen omaksumiseen ja käyttöön. Varhaiskasvatuksessa lapsen omaan kulttuuriin, elämäntapoihin ja historiaan perehdytään, niitä arvostetaan ja ne näkyvät varhaiskasvatuksen arkipäivässä.”

Savonlinnassa päivähoitoikäiset lapset on ohjattu oman asuinalueensa päiväkoteihin, jossa maahanmuuttajat lapset on integroitu suomalaisten lasten joukkoon. Varhaiskasvatuksessa on maahanmuuttajalapsille oma kotouttamissuunnitelma, jonka on laatinut asiaan perehtyneet toimikunta.

Vastuu oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisestä on ensisijaisesti perheillä.

Varhaiskasvatuksessa lasta rohkaistaan käyttämään omaa äidinkieltään. Varhaiskasvatuksessa lapsessa on mahdollisuus oppia suomea toisena kielenä luonnollisissa tilanteissa toisten lasten ja kasvattajien kanssa.

Rantasalmella kaikki maahanmuuttajataustaiset lapset pyritään saamaan varhaiskasvatuspalvelujen piiriin. Mikäli vanhemmat eivät halua lastaan kokopäivähoitopalveluihin, tarjotaan vanhemmille mahdollisuutta osallistua avoimen varhaiskasvatus toiminnan ryhmätoimintaan joko yksin tai yhdessä vanhempiensa kanssa. Avoimessa toiminnassa on tarjolla erilaisia ryhmiä 1-3 kertaa viikossa sekä kesäaikaan leikkipuistotoimintaa.

Enonkoskella maahanmuuttajaperheiden lapsille on tarjolla kunnallista päivähoitoa samoin perustein kuin muullekin väestölle.

Sulkavalla maahanmuuttajaperheiden lapset saavat varhaiskasvatuksen palvelut samoilla perusteilla kuin muutkin.

3.7 Maahanmuuttajat perusopetuksessa

Peruskoulu- ja lukio-opetuksen järjestäminen kuuluu kunnan koulutoimelle.

Maahanmuuttajalapsen ja -nuoren tarvitsevat useimmiten paljon suomen kielen tukiopetusta. Tähän kuuluu muun muassa oppilaille koulussa annettava maahanmuuttajien tukiopetus (MAMU - opetus).

Savonlinnassa peruskouluikäisten nuorten alkuopetus tapahtuu maahanmuuttajille tarkoitettussa valmistavassa opetuksessa, jonka jälkeen oppilaat integroituvat taidot ja ikä huomioon ottaen, normaaliluokkiin. Valmistavaa opetusta annetaan Mertalan koulussa luokkamuotoisesti silloin, kun oppilaita on vähintään neljä. Valmentavan luokan opetuksesta huolehtivat asiaan perehtynyt luokanopettaja ja hänen apunaan koulunkäynninohjaaja. Päätös luokkasijoituksesta pohditaan yksilöllisesti jokaisen oppilaan kohdalla erikseen kuunnellen oppilasta itseään sekä hänen vanhempiensa toivomuksia.

Tavoitteena on, että jokainen peruskouluikäinen maahanmuuttajanuori saa peruskoulun päättötodistuksen ja hänellä on tasavertaiset mahdollisuudet jatko-opintoihin suomalaisen kanssa. Savonlinnan aikuislukiossa on mahdollisuus suorittaa iltaopintoina aine- ja peruskouluopintoja aina päättötodistukseen asti. (Kuvassa maahanmuuttajavanhemmat tutustumassa Mertalan kouluun)

Enonkoskella perusopetuksessa maahanmuuttajaoppilaat integroituvat perusopetuksen ryhmiin. Erillistä suomen kielen opetusta ei ole tarjolla, mutta koulutoimi tarjoaa mahdollisuuden joustavaan ja yksilölliseen tukiopetukseen oppimisvaikeuksien nojalla.

Rantasalmen perusopetuksessa kaikki maahanmuuttajaoppilaat ohjataan kuntakeskukseen Rantasalon kouluun, joka toimii samoissa tiloissa yläasteen kanssa. Maahanmuuttajaoppilaat integroidaan perusopetuksen ryhmiin joustavasti oppimiskykyä vastaavalle luokkatasolle. Pääsääntöisesti ikää vastaavaa tasoa yhtä alemmalle tasolle. Maahanmuuttajaoppilaille tehdään aina oppimissuunnitelma.

Suomi toisena kielenä -opetusta toteutetaan pääsääntöisesti integroituna perusryhmään. Tämän lisäksi oppilaille annetaan suomi toisena kielenä -opetusta 1-2 tuntia viikossa tuntekehyksen sallimissa rajoissa. Opetusta ja muita tukitoimia antavat opettajien lisäksi myös koulunkäynninohjaajat.

Sulkavalla maahanmuuttajat on integroitu perusopetusryhmiin myös lukiotasolla. Muuta keskiasteen koulutusta kunta ei järjestä itsenäisesti.

Itä-Karjalan kansanopisto ja Savonlinnan Kristillinen opisto antavat myös aikuisille suunnattua perusopetusta.

3.8 Maahanmuuttajat lukio-opetuksessa

Tavoitteena Savonlinnan seudulla on, että yhä useampi maahanmuuttajataustainen nuori hakeutuisi lukiokoulutukseen.

Jos maahanmuuttajataustainen opiskelija hakee lukioon yhteishaussa, opiskelijaksi voidaan valita henkilö, joka on saanut peruskoulun päättötodistuksen tai muutoin hankkinut sitä vastaavat tiedot. Lisäksi hakija tulee täyttää koulutuksen järjestäjän edellyttämät vaatimukset

lukiokoulutukseen eli lukuaineiden riittävä keskiarvo sekä Taidelukion osalta myös riittävät näytöt pääsykokeessa.

Jos hakijalla on ulkomainen todistus, hän hakee lukiopaikkaa yhteishaun aikana suoraan lukiosta. Esimerkiksi Savonlinnan Taidelukiossa opiskelee yleensä muutamia tällaisia opiskelijoita.

Lukiossa opetuskielen hyvä hallinta on edellytys opinnoissa menestymiselle, Savonlinnan seudullahan opetuskielenä on luonnollisesti suomi. Heti lukio-opintojen alussa lukiotulokkaan suomen kielen taito kartoitetaan. Jos päädytään siihen, että lukiotulokas opiskelee suomea toisena kielenä –oppimäärän mukaan, opetus toteutetaan Savonlinnan aikuislukion opetusryhmissä. Tarvittaessa lukiotulokkaalle annetaan tukiovetusmaista ohjausta näissä opinnoissaan. Tällainen opiskelija pyritään vapauttamaan toisen kotimaisen kielen opiskelusta, jos se on Lukiolain 13§:n mukaan mahdollista.

Syksystä 2014 lähtien lukiokoulutuksen järjestäjillä on ollut mahdollisuus tarjota lukioon valmistavaa koulutusta, jonka tehtävänä on parantaa maahanmuuttajien ja vieraskielisten opiskelijoiden mahdollisuuksia päästä lukiokoulutukseen ja menestyä lukio-opinnoissaan. Lukioon valmistava koulutus kestää pääsääntöisesti yhden lukuvuoden ja sen laajuus on 25 kurssia. Koulutukseen voidaan sisällyttää myös varsinaisia lukiokursseja ja sen aikana on mahdollista myös korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja.

Koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi nuori tai aikuinen maahanmuuttaja tai vieraskielinen, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai jolla on vastaavat tiedot ja jonka tavoitteena on lukio-opintojen suorittaminen. Savonlinnassa tätä koulutusta tarjoaa Savonlinnan aikuislukio. Kurssit ovat opiskelijoille maksuttomia.

Lisäksi aikuislukiolla on mahdollista opiskella suomen kieltä aineopiskelijana. Suomen kielen lukiokurssit ovat vaativia jatkokursseja, jotka soveltuvat suomen kielen perusteet hyvin hallitseville. Lukiokurssien taso vastaa suurin piirtein yleisten kielitutkintojen keskitasoa 4 ja ylittää tasoa 5. Lukiokursseja voi suorittaa sekä lähiopetuksessa että verkko-opetuksessa. Viiden pakollisen lukiokurssin jälkeen voi osallistua suomi toisena kielenä – ylioppilaskokeeseen.

Suomen kielen peruskurssit vastaavat yleisen kielitutkimnon keskitasoa 3 ja 4. Jotta voi osallistua suomen peruskursseille, opiskelijalla tulee olla peruskielioppi ja keskeinen perussanasto hallussa. Hänen tulee ymmärtää selkeää ja yksinkertaista puhetta sekä pääpiirteittäin tekstiä, joka käsittelee jokapäiväisiä ja tuttuja asioita (mm. perhe, harrastukset, luonto, koti, työ). Nämä taidot on voitu hankkia esimerkiksi kotoutumiskoulutuksissa, aikuislukion alkeiskursseilla tai aiemmassa suomi vieraana / toisena kielenä – opetuksessa, joka vastaa yleisen kielitutkimnon perustasoa (YKI2).

Suomen kielen alkeiskurssit ovat perusopetukseen valmentavia kursseja. Suomen kielen lähtötaso on noin 1, ja opiskelijan tulee osata lukea ja kirjoittaa omalla äidinkielellään. Rantasalmella pyritään mahdollisuuksien mukaan tukemaan maahanmuuttajien lukio-opiskelua. Suomi toisena kielenä –opetusta voi saada integroitumalla peruskoulun ryhmään. Opiskelijan oman äidinkielen kurssit ja S2-lukiokursseja voi suorittaa etäopiskeluna, mikäli lähiopetusta ei ole tarjolla ja valtakunnallisessa etäkurssitarjonnassa löytyy ko. kielen kurssit (esimerkiksi VEA).

Enonkoskella ei ole saatavissa lukio-opetusta tai ammatillista opetusta.

3.9 Kotoutumiskoulutus, suomen kielen opetus, ammatillinen koulutus maahanmuuttajille

Opetushallitus hyväksyi aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen sekä luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen opetussuunnitelman perusteet 1.2.2012. Kotoutumislaissa

säädetään, että kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia.

Kotoutumiskoulutus muodostuu opintokokonaisuuksista, joiden laajuus voi vaihdella yksilöllisesti opiskelijan pohjakoulutuksen, taitojen ja tavoitteiden perusteella. Kotoutumiskoulutuksessa keskeinen osa on suomen kielen oppimisella. Arjen taitoja sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja työhön ja koulutukseen liittyviä sisältöjä opiskellaan alusta lähtien kielenopetukseen integroituna ja osittain läpäisyperiaatteella, jolloin ne muodostavat luontevan jatkumon. Asiakirjassa pyritään vaihtoehtoja sisältävään, joustavaan ja yksilöllisiä lähtökohtia suosivaan koulutuspolkuun. Opinnot voivat olla työvoimapolitiittista koulutusta, kotoutumissuunnitelmaan sisältyvää tai omaehtoista opiskelua. Sisällöissä painotetaan suomen kielen opintoja sekä suomalaisen yhteiskunta ja työelämä tiedon vahvistamista.

3.9.1 Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto

1 Nivelvaiheen koulutukset

Aikuisille maahanmuuttajille järjestetään kotoutumiskoulutusta, joka yleisimmin on työvoimakoulutusta. Koulutus järjestetään aikuiskoulutuksena. Ostajana on ELY-keskus ja opiskelijavalinnasta päättää Etelä-Savon TE-toimisto yhdessä kouluttajan kanssa. Opiskelu on maksutonta ja kotoutumissuunnitelman aikaiselta opiskeluajalta opiskelijalle maksetaan kotoutumistukea.

Yleisin koulutuksen järjestämismalli on moduulikoulutus, joka sisältää 4 - 6 koulutusjaksoa. Koulutusten pääsisältö muodostuu suomen kielen opinnoista sekä yhteiskuntatiedosta ja arjen taidoista.

Kotoutumiskoulutuksen kesto on yleensä 1,5 - 2,5 vuotta. Kolmannen jakson lopuksi opiskelijat osallistuvat yleisten kielitutkintojen keskitason testiin. Kotoutumiskoulutus voi myös sisältää tarjouspyyntöjen mukaisesti

erikoistumisjaksoja esim. tietotekniikasta, muista vieraista kielistä, työhausta jne.

Savonlinnan ammatti- ja aikuisopistossa järjestetään myös Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta (MAVA) ja Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta maahanmuuttajille (MAMUVAKU). Näihin koulutuksiin haetaan, jos maahanmuuttajalla on tarve esim. kehittää jo hankkimaansa suomen kielen taitoa sekä englannin kielen, matematiikan ja/tai yhteiskuntatiedon taitojaan. Koulutukset tukevat ja ohjaavat hakeutumista ammatilliseen koulutukseen.

2 Valinta ammatilliseen koulutukseen

Maahanmuuttajataustainen tai ulkomaalainen opiskelija voi hakea toisen asteen koulutukseen yhteishaussa samoin perustein kuin suomalainen opiskelija, jos hänellä on suomalainen peruskoulun päättötodistus. Maahanmuuttajataustainen tai ulkomaalainen opiskelija hakee yhteishaun harkinnanvaraisessa haussa, jos hänellä ei ole suomalaista peruskoulun päättötodistusta.

Jotta maahanmuuttajataustainen tai ulkomaalainen opiskelija voidaan hyväksyä opiskelemaan Savonlinnan ammatti- ja aikuisopistoon perustutkintokoulutukseen, hänellä on oltava riittävä suomen kielen taito. Hakijat, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, kutsutaan suomen kielen

kielitaitokartoitukseen. Hakijan ei tarvitse osallistua kartoitukseen, jos hänellä on jokin seuraavista todistuksista:

- suomalaisen peruskoulun päättötodistus, jossa on arvosana äidinkielestä, suomi
- suomalaisen peruskoulun päättötodistus, jossa on arvosana suomi, toisena kielenä
- suomenkielisen lukion oppimäärä tai ylioppilastutkinto
- yleisen kieli tutkinnon suomen kieli, kaikki osakokeet vähintään taitotasolla 3 (YKI 3)

Jäljennös todistuksesta on toimitettava oppilaitokseen.

Jos hakijalla on jo Suomessa suoritettu ammatillinen tutkinto tai korkeakoulututkinto, hän hakee erillishaussa suoraan oppilaitokseen. Tällöin kielitaitovaatimus ei ole sitova.

Opiskelijalla on oltava voimassaoleva oleskelulupa tai hän voi jättää oleskelulupahakemuksen opiskelun perusteella, kun hänet on hyväksytty opiskelijaksi SAMIin.

3 Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutuksessa maahanmuuttajataustainen opiskelija voi suorittaa kaikkia toisen asteen perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoja. Oppisopimuskoulutus edellyttää työsuhdetta riittävän monipuolisia työtehtäviä tarjoavassa opiskeltavan alan työpaikassa. Työpaikan opiskelija hankkii itse. Opintoja täydennetään tietopuolisilla opinnoilla oppilaitoksessa. Tietopuoliset opinnot ja tutkintotilaisuudet hankkii oppisopimustoimisto.

Oppisopimuksen solmivat opiskelija, työnantaja ja oppisopimustoimiston työntekijä. Opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatii oppisopimustoimiston koulutussuunnittelija yhdessä vastuupettajan, työpaikkakouluttajan ja opiskelijan kanssa. Opintoihin voidaan harkinnan mukaan sisällyttää suomen kielen opintoja.

Oppisopimuskoulutuksessa opiskeleva maahanmuuttaja tarvitsee oleskeluluvan ja hänellä tulee olla riittävä suomen kielen taito, joka selvitetään hakeutumisvaiheessa.

4 Tukitoimet

Maahanmuuttajataustaiselle opiskelijalle tarjotaan samanlaista tukea kuin äidinkielenään suomea puhuville opiskelijoille. Lisäksi Savonlinnan ammatti- ja aikuisopistossa työskentelee palveluohjaaja, joka yhdessä oppilaitoksen sisäisen ja ulkoisen verkoston kanssa tukee erityisesti maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita. Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden tarpeet huomioidaan koulutuksia ja tukipalveluja suunniteltaessa. Tukiovetus, erilaisilla pedagogisilla menetelmillä ja opiskelijahuollon toimenpiteillä voidaan tukea maahanmuuttajataustaista opiskelijaa siten, että hänellä yhdenvertaiset mahdollisuudet menestyä opinnoissa sekä päästä jatko-opintoihin ja työelämään kuin suomalaisilla opiskelijoilla. Erityisistä syistä opiskelijalle voidaan myös järjestää tulkkaukspalveluja. Tulkkauksen tarve harkitaan aina erikseen.

Suomalaisen sosiaaliturvan piiriin kuuluvilla maahanmuuttajilla on samat oikeudet terveydenhuoltopalveluihin kuin kantaväestölläkin. EU-maista tulevilla ulkomaalaisilla opiskelijoilla on oikeus perusterveydenhuollon palveluihin, mikäli heillä on omasta maastaan hankittu eurooppalainen sairaanhoitokortti.

EU:n ulkopuolelta tulevilla ulkomaalaisilla opiskelijoilla tulee olla vakuutus, joka oikeuttaa heidät lääkäripalveluihin ja korvaa myös vapaa-ajalla sattuneet sairastumiset tai tapaturmat. SAMIn tapaturma- ja vastuuvakuutus kattaa myös ulkomaalaiset opiskelijat opiskelun ja työssäoppimisen aikana. SAMIn terveydenhoitajien palvelut ovat myös ulkomaalaisten opiskelijoiden käytettävissä.

Savonlinnan ammatti- ja aikuisopistossa on kaikenlainen syrjintä kiellettyä. Oppilaitoksessa pyritään tunnistamaan ja puuttamaan avoimen ja näkyvän rasismien lisäksi myös pienempiin tekoihin ja tekemättä jättämissiin. Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto on mukana Savonlinnan seudun rasisminvastaisessa työryhmässä.

3.9.2 Savonlinnan Kristillinen opisto

Savonlinnan Kristillinen opisto on 1946 perustettu vapaan sivistystyön lain alainen oppilaitos, joka on erikoistunut erityisryhmien koulutukseen. Sisäoppilaitoksen tapaan toimiva opisto sijaitsee Pihlajaniemessä vanhan Säämingin pappilan kauniilla paikalla Saimaan rannalla 6 km:n päässä Savonlinnan keskustasta.

Opisto järjestää vapaan sivistystyön koulutuksen lisäksi perusopetusta, lisäopetusta ja maksupalvelukoulutusta sekä muuta maksupalvelutoimintaa. Koulutus jakautuu alle vuoden kestäviin linjoihin ja lyhytkurssitoimintaan. Lyhytkursseilla pääpainopiste-alueet ovat kristillinen kasvatusta, elämäntaidot, musiikki, kulttuuri, kielet, taide ja eri ikäryhmille tarkoitettut koulutukset.

Opisto järjestää maahanmuuttajille suomen kielen ja kulttuurin opetusta vapaan sivistystyön linjoilla ja lyhytkursseilla. Suomen kieltä opetetaan tasoryhmissä ammattitaitoisten ja pätevien S2-opettajien toimesta. Lisäksi opisto järjestää perusopetusta maahanmuuttajille. Opistolla on lupa antaa perusopetuksen päättötodistus.

Opiston toimintaa leimaa kansainvälisyys, monikulttuurisuus ja suvaitsevaisuus. Esimerkiksi lukuvuonna 2013 - 2014 opistolla on ollut opiskelijoita 29:stä eri maasta. Opistolla on myös vaihto-oppilaita eri puolilta maailmaa. Kesäaikana opistolla järjestetään yli 40 erilaista kurssia, leiriä, seminaaria ja koulutustapahtumaa. Opiston toiminta on verkostoitunut monella eri tavalla eri toimijoiden kanssa. Koulutustoiminnan lisäksi opisto vuokraa erilaisia tiloja ja järjestää tilaisuuksia. Opisto on osakkaana Savonlinnan matkailu oy:ssä ja käyttää tilojensa markkinointiin myös booking.com -järjestelmää, sekä kansainvälistä SRM - hostell -ketjua.

Opisto on kehittänyt jatkuvasti rakennuksia, miljöötä, tiloja, oppimisympäristöjä ja opetus suunnitelmia, joita leimaa vapaan sivistystyön pohjalta vaihtoehtoisten ja kyseenalaistavien opetusmenetelmien käyttäminen elinikäisen oppimisen hengessä. Opiston kristillinen ihmiskuva lähtee erilaisuuden hyväksymisestä ja jokaisen ihmisen yhtä suuresta arvosta. Opiskelijoita tuetaan yhteisöllisessä ja ammatillisessa hengessä.

Opistolla on ollut useita maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyviä projekteja, hankkeita, tapahtumia ja tilaisuuksia sekä yksin että yhteistyössä julkisen sektorin, kansalaisyhteiskunnan, muiden oppilaitosten ja eri toimijoiden kanssa.

3.9.3 Itä-Karjalan kansanopisto maahanmuuttajien koulutuksen järjestäjänä

Itä-Karjalan Kansanopisto toimi Impilahdella Laatokan Karjalassa vuosina 1906-1939 ja Punkaharjulla Valoniemessä vuodesta 1940 alkaen edelleen. Opisto on sisäoppilaitos. Luonnonläheinen ja yhteisöllinen, monikulttuurinen ja kansainvälinen opisto järjestää yleissivistävää ja ammatillista koulutusta ja kursseja. Toiminta on ympärivuotista.

Itä-Karjalan Kansanopisto on edelläkävijä ulkosuomalaisten, maahanmuuttajien ja ulkomaalaisten suomen kielen ja kulttuurin koulutuksessa ja heidän integroimisessaan suomalaiseen yhteiskuntaan. Koulutus on samalla aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta. Nuoria ja aikuisia opiskelijoita on eri puolilta Suomea ja monista eri maista. Opisto on järjestänyt suomen kielen ja kulttuurin koulutusta vapaan sivistystyön yhdestä kahteen lukuvuoteen kestävinä koulutuksina ja kursseina vuodesta 1990 alkaen edelleen ulkosuomalaisille, ulkomaalaisille ja maahanmuuttajille. Opetusta järjestetään tasoryhmissä

alkeista jatko-opintoihin ja opettajien täydennyskoulutuksiin. Koulutuksen yhteydessä on mahdollisuus suorittaa kielitutkinto suomen kielessä. Talvikauden opiskelua täydentää kesäisin järjestettävä suomen kielen ja aktiviteetikoulutus ja lyhytkurssitoiminta. Opisto on järjestänyt myös kesälukioita maahanmuuttajille ja ulkosuomalaisille.

Opistossa opiskelee pitkällä opintolinjoilla ja koulutuksissa vuosittain 130-150 opiskelijaa. Ulkosuomalaisten, maahanmuuttajien ja ulkomaalaisten osuus opiston toiminnassa on merkittävä, noin puolet opistossa opiskelevista. Suomen kielen ja kulttuurin ja muu koulutustarjonta maahanmuuttajille on monipuolista sisältäen useita opintopolkuja ja uusia mahdollisuuksia. Suomen kielen ja kulttuurin opintojen jälkeen opiskelijat voivat jatkaa opiskelua mm. ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, peruskoululinjalla, kymppiluokalla, ammatillisissa perustutkinto- ja ammattitutkintoihin valmistavissa koulutuksissa sekä vapaan sivistystyön pitkällä opintolinjoilla.

Koulutuksia uudistetaan ja kehitetään sisältöjen sekä toimintamallien osalta jatkuvasti. Itä-Karjalan Kansanopisto toimii yhteistyössä seudullisissa, alueellisissa sekä valtakunnallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa ja hankkeissa. Lisäksi tehdään yhteistyötä eri viranomaisten kanssa moniammatillisesti. Opistolla on laajaa maahanmuuttajatuntemusta. Opistossa työskentelee päätoimisesti toimihenkilöitä, jotka ovat itsekin maahanmuuttajia ja edustavat eri kulttuureja. Maahanmuuttajaopiskelijat saavat tarvittaessa erityistä tukea ja ohjausta.

Opiston oppimis- ja asumisympäristö Punkaharjun kansallismaisemassa on erityisen luonnonkaunis, rauhallinen ja kodikas. Se on erilainen vaihtoehto tämän ajan nopearytmiselle elämäntavalle. Opistokampuksella oppii sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja ja tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Pääosa opiskelijoista asuu opiston alueella. Parasta opistossa ovat kaverit ja ystävät.

Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys täydentävät opistokampuksen osallistumista, yhdessä tekemistä ja toimimista painottavaa internaattipedagogiikkaa ja toimintamallia. Iltaisin ja viikonloppuisin on monipuolista kerho-, kurssi- ja muuta yhteistoimintaa sekä retkiä. Opisto tekee parhaansa, että maahanmuuttajataustaiset ja muut opiskelijat viihtyvät ja saavat laadukasta opetusta ja ohjausta myös tulevaisuudessa.

3.10 Korkeakoulutus

Mikkelin ammattikorkeakoulu (Mamk) tarjoaa opetusta seitsemällä eri koulutusalueella, tekee tutkimus- ja kehittämistyötä ja tuottaa palveluja alueen yrityksille ja ihmisille. Mamk on elinikäisen oppimisen korkeakoulu ja erikoisosaaja digitaalisen tiedon hallinnassa. Mikkelin ja Savonlinnan kampuksilla opiskelijoita on yhteensä 4500 ja henkilökuntaa 400. Mamk muodostaa yhdessä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kanssa Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy:n. Mikkelin ammattikorkeakoulussa opiskelee vaihto-opiskelijoita yli 30 eri maasta, joitakin tutkintoja voi opiskella englannin kielellä.

Itä-Suomen yliopisto on yksi Suomen suurimmista tiedeyliopistoista. Yliopistossa on noin 15 000 opiskelijaa ja se työllistää lähes 2 800 henkilöä. Yliopistolla on kampukset Joensuussa, Kuopiossa ja Savonlinnassa.

Monialainen yliopisto tarjoaa opetusta yli 100 pääaineessa. Tiedekuntia on neljä: filosofinen tiedekunta, luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunta, terveystieteiden tiedekunta sekä yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta.

Yliopiston toiminnassa korostuu monitieteisyys. Yliopiston keskeiset tieteidenväliset tutkimusalueet rakentuvat neljän maailmanlaajuisen haasteen ympärille. Tutkimushaasteina ovat *Ikääntyminen, elintavat ja terveys, Oppiminen digitalisoituneessa yhteiskunnassa,*

Kulttuurien kohtaaminen, liikkuvuus ja rajat sekä Ympäristön muutos ja luonnonvarojen riittävyys.

Yliopistolla on laajat kansainväliset suhteet ja verkostot. Tutkija-, opettaja- ja opiskelijavaihto on vilkasta. Kahdenvälisiä yhteistyösopimuksia on solmittu noin 100 ulkomaisen yliopiston kanssa. Lisäksi yliopisto on mukana lukuisissa kansainvälisissä verkostoissa ja alakohtaisissa verkostohankkeissa.

Savonlinnan kampuksella toimivat osa filosofisen tiedekunnan soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osastosta sekä matkailualan opetus- ja tutkimuslaitos. Savonlinna tunnetaan viihtyisästä yliopistokampuksestaan sekä vilkkaasta opiskelijaelämästään. Kansainvälisiä vuorovaikutustaitoja voi kehittää myös omalla kampuksella esimerkiksi osallistumalla englanninkielisille kursseille. Kansainvälisiin opiskelijoihin tutustuu toimimalla tuutorina sekä osallistumalla ylioppilaskunnan kansainväliseen toimintaan.

Yliopistoon on yhteishaussa hakukelpoinen myös sellainen henkilö, joka on suorittanut ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin. Pääsääntöisesti yliopistossa opiskelee vaihto-oppilaita puolen vuoden, vuoden jaksoissa ja he palaavat sen jälkeen lähtömaihinsa opiskelemaan.

Ulkomaiset opiskelijat eivät ole kuitenkaan oikeutettuja suomalaiseen sosiaaliturvaan eivätkä kaikkiin kunnan palveluihin.

3.11 Nuoriso,- liikunta,- ja vapaa-aikatoiminnot

Linnalan Nuoret ry tuottaa Savonlinnan kaupungille ostopalveluna nuorisotyöpalveluja; lasten ja nuorten kerhotoimintoja, päiväleirejä, retkiä ja matkoja. Linnalan Nuoret ry vastaa myös Haka-alueen nuorisotilan toiminnasta. Haka-alueella toiminnoissa on mukana noin 50 lasta ja nuorta, monikulttuurisuutta lisää runsas romanilasten ja -nuorten joukko.

Savonlinnan kaupungilla on käytössään Kanava-hankkeen (päätyi 2014)toteuttamana ns. Nuoren Kaupunki - sivusto. Sivuston tarkoituksena on esittää nuoren silmin Savonlinnan kaupungin tarjoamat palvelut nuoren elämäntilanteen mukaan. Nuoren Kaupunki toimii alueen nuorille palvelujen kokoajana ja se tarjoaa tietoa mm. työ- tai koulutuspaikan hakijoille, vastavalmistuneille, nuorille perheille, maahanmuuttajille, armeijasta vapautuville, paikkakunnan uusille asukkaille, vammaisille ja peruskoulun päättäneille.

Sivusto on toteutettu ESR-rahoitteisen Kanava - työvoimaa avoimille työmarkkinoille -projektin rahoittamana Osuuskunta Innostin nuorten toimesta.

Nuoren kaupunki löytyy osoitteesta www.innostin.fi/nuorenkaupunki.

Osa maahanmuuttajanuorista on löytänyt paikkansa seudun urheiluseuroista. Globaalit lajit kuten jalkapallo ja lentopallo ovat osoittautuneet hyväksi kotouttamisen edistäjiksi.

Savonlinnan Seudun Nuorisotoiminnan Tuki ry on nuorisotoiminnan palvelujärjestö, joka tuottaa nuorisopalveluja Savonlinnan kaupungille ja Sulkavan kunnalle.

Savonlinnan keskustassa palvelee nuorisotalo Posse, jossa perusnuorisotilan lisäksi toimii Etsivä nuorisotyö, nuorten matalan kynnyksen Toimintatupa ja Olohuone. Talo on auki arkisin kello 8-20.

Nuorisotilatoimintaa Savonlinnassa on lisäksi Kerimäellä, Punkahajulla ja Savonrannalla.

Nuorten työllistyminen työpajoissa sekä sosiaalinen kesätyö ovat loistavia mahdollisuuksia hakea tuntumaa työelämään ja sen pelisääntöihin.

Leiritointia yhdistys järjestää Varparannalla WillaNutussa. Lisää tietoa NuTu ry:stä kotisivuilta www.nutu.fi.

Savonlinnan kaupungin omana nuorisotyönä toimii Savonlinnan kaupungin Nuorisoverstas. Nuorisoverstas työllistää vuosittain n. 45 nuorta, n. 90 eri palvelujaksossa. Nuorisoverstas tarjoaa maahanmuuttajanuorille mahdollisuuden yksilölliseen työ- ja yksilövalmennukseen ja lisäksi työyhteisön, joka helpottaa kotoutumista saman ikäisten nuorten parissa. Lisäksi kaupungin palveluksessa toimii kaksi nuorisoetsivää, jotka tukevat pajatyötä sekä auttavat maahanmuuttajanuorten sijoittumisessa koulutukseen ja työelämään.

Liikuntatoimen kautta vuonna 2015 käynnistyy kolmas kausi maahanmuuttajien kotouttamishankkeessa, jossa kotouttamista pyritään edistämään liikunnan avulla. Toiminnan rahoittaa Aluehallintovirasto ja toteutuksesta vastaa Savonlinnan Seudun liikunta ry. Pääyhteistyökumppaneina ovat Savonlinnan Kristillinen Opisto ja Linnalan Nuoret ry.

4 Sosiaali- ja terveystalvet Sosterissa ja kuntien omilla sosiaalipalveluissa

Potilaiden hoitoa säätelee Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992). Lain 2. luvun 3 §:n mukaan: ”Jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla henkilöllä on oikeus ilman syrjintää hänen terveydentilansa edellyttämään terveyden- ja sairaanhoitoon niiden voimavarojen rajoissa, jotka kulloinkin ovat terveydenhuollon käytettävissä. Suomessa tilapäisesti oleskelevien henkilöiden oikeudesta hoitoon on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään tai valtioiden välillä vastavuoroisesti sovitaan.

Potilaalla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Hänen hoitonsa on järjestettävä ja häntä on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja hänen yksityisyyttään kumioitetaan. Potilaan äidinkieli, hänen yksilölliset tarpeensa ja kulttuurinsa on mahdollisuuksien mukaan otettava hänen hoidossaan ja kohtelussaan huomioon.”

Käytännössä maahanmuuttajien hoito tapahtuu samojen periaatteiden mukaan kuin muidenkin potilaiden. Hyvän hoitosuhteen luominen edellyttää potilaan äidinkielen ja kulttuurin huomioon ottamista mahdollisuuksien mukaan. Ei-kiireellisissä sairaalakäynneissä tulkin käyttöön pystytään varautumaan etukäteen, mutta kiireellisessä hoidossa tilanne joudutaan ratkaisemaan tapauskohtaisesti hyvin nopeasti jopa ilman tulkkausta.

Itä-Savon sairaanhoitopiiri Sosteri ei pidä rekisteriä maahanmuuttajataustaisista työntekijöistään. Maahanmuuttajataustaisia eri ammattiryhmien edustajia on palvelussuhteessa jonkin verran ja hoitotyössä työskenteleviltä edellytetään ammattitutkintoa ja Valviran rekisteröintiä. Kaikilta hoitotyössä työskenteleviltä edellytetään vähintään tyydyttävä suullinen ja kirjallinen suomen kielen taito.

Aikuissosiaalityössä samoin kuin vammaispalvelutyössä ja lastensuojelutyössä Savonlinnassa toimiala palvelee maahanmuuttaja- asiakkaitaan itsenäisesti ja saa tarvittaessa tukea maahanmuuttajapalveluista.

Sosiaalitoimen isyys- huolto- ja elatusasioissa maahanmuuttajataustaiset asiakkaat luonnollisesti näkyvät myös lisääntyvästi ja tuovat mukanaan erityistarpeita muunkin kuin tulkkaustarpeiden osalta. Savonlinnassa, mikäli toinen vanhemmista ei asu Suomessa, hankitaan virka-apua isyysasioissa tarvittaessa Ulkoministeriön konsuliasianyksikön kautta. Huolto- ja elatussopimukseen apua ei nykyisin saa toisin kuin vielä pari vuotta sitten. Kansainvälisten asioiden hoitaminen vaatii paljon tiedon keruuta ja asioiden selvittelyä, joka ei ole muodostunut pienessä kaupungissa tai kunnassa rutiniiksi.

5 Muiden viranomaisten palvelut

5.1 TE - toimisto

TE - toimisto vastaa työnhakijana olevien maahanmuuttajien työllistymisestä ja kotoutumista tukevista työvoima- ja yrityspalveluista. TE - toimisto myös huolehtii palvelujen soveltumisesta maahanmuuttajille (KotoL 40 §). TE - toimisto vastaa työnhakijoiksi rekisteröityneiden asiakkaidensa alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien tekemisestä sekä kotoutumiskoulutukseen ohjaamisesta.

Eriyisten kotoutumista edistävien toimien lisäksi maahanmuuttajat voivat hyödyntää kaikkia TE - toimiston henkilöasiakkaalle tarkoitettuja palveluja. TE - toimisto tarjoaa työnvälitys ja tieto- ja neuvontapalveluja. Lisäksi asiantuntija-arviointia, joihin kuuluu osaamis- ja ammatikartoitukset, työkyvyn arviointi, yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointi, maahanmuuttajien alkukartoitukset ja muu asiantuntija arviointi.

TE - toimiston palveluihin kuuluu ammatinvalinta- ja uraohjaus, työnhaku-, ura- ja työhönvalmennukset sekä koulutus- ja työkokeilut. Työvoimakoulutuksena järjestetään ammatillista ja kotoutumiskoulutusta.

TE - toimiston tukee työttömyysetuudella työnhakijan omaehtoista opiskelua sekä kotoutumistuella tuettua omaehtoista koulutusta, lisäksi se myöntää palkkatukia sekä yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämispalveluina starttirahaa

TE - toimiston palvelumalli perustuu kolmeen palvelulinjaan: työnvälitys- ja yrityspalveluihin, osaamisen kehittämisen palveluihin sekä tuetun työllistymisen palveluihin. Maahanmuuttaja-asiakkaita palvelee kaikilla palvelulinjoilla. Palvelulinjan valinta perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen.

TE - toimiston palvelulinjat ovat seuraavat:

**Työnvälitys- ja yrityspalvelut:* Ensisijainen vaihtoehto työllistyminen avoimille työmarkkinoille.

** Osaamisen kehittämispalvelut:* Työntekijä tarvitsee ammattitaidon/amatillisen osaamisen lisäämistä, suunnittelee ammatin tai alan vaihtoa tai tarvitsee tukea tavoitteiden ja vaihtoehtojen selvittämisessä.

**Tuetun työllistymisen palvelut:* Työnhakijan työllistymisen arvioidaan edellyttävän työllistymisen esteiden perusteellista selvittämistä ja yleisten työmarkkinavalmiuksien parantamista.

5.2 Poliisi

Poliisin perustehtävä on maahanmuuttajien parissa sama kuin muidenkin kansalaisten eli oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen.

Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa. Poliisin on suoritettava myös muut sille erikseen säädetyt tehtävät ja annettava jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua (säädöskokoelma 493/1995). Poliisi palvelee maahanmuuttajia myös hoitamalla erilaisia lupahallintotehtäviä yhteistyössä viranomaisten kanssa.

Itä-Suomen poliisilaitoksen Savonlinnan poliisilaitoksen kanssa on pidetty yhteistyöpalaveria, joissa on pyritty tietojen vaihtamiseen puolin ja toisin tarkoituksena ennaltaehkäistä mm. rasismia. Palaverissa ovat olleet mukana poliisin ja sosiaalityöntekijän lisäksi maahanmuuttopalvelujen työntekijä, koulutoimen edustajat, sekä nuorisotyön edustus sekä maahanmuuttajaedustaja. Jokainen toimija tahollaan pyrkii havainnoimaan mahdollisimman aikaisin uhkatilanteet, joihin puututaan heti. Poliisi tekee tiivistä yhteistyötä kahden alueellamme toimivan opiston kanssa niissä opiskelevien satojen maahanmuuttajataustaisten henkilöiden auttamisessa, heidän asioidensa ja kotouttamisen edistämisessä. Pyydettyä poliisi on ollut mukana erilaisissa valistus - ja tiedotustilaisuuksissa asiantuntijatehtävissä.

5.3 Kela

Suomen sosiaaliturvajärjestelmä perustuu maassa asumiseen. Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta kaikilla Suomessa vakinaisesti asuvilla on oikeus Kelan myöntämiin sosiaaliturvaetuuksiin.

Kun muutetaan Suomesta ulkomaille tai ulkomailta Suomeen, Kela tekee päätöksen siitä, kuuluuko yksilö Suomen sosiaaliturvan piiriin eli onko hänellä oikeus Kelan myöntämiin sosiaaliturvaetuuksiin. Päätöksen perustana on laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta. Laista käytetään myös nimeä soveltamisalaki (1573/1993).

Maasta - ja maahanmuuttotilanteissa sosiaaliturvaasi vaikuttaa se, onko kyseessä lyhytaikainen vai vakinainen muutto. Myös se, mihin maahan ollaan muuttamassa tai mistä maasta muutetaan Suomeen, vaikuttaa sosiaaliturvaan. Vakinaisesti Suomeen muuttavien on haettava Suomen sosiaaliturvan piiriin pääsyä Kelan asiointipalvelussa tai lomakkeella Y 77. Suomen sosiaaliturvaan kuuluville annetaan kirjallinen päätös asiasta.

Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen voi tarkistaa Kelan asiointipalvelusta. EU- ja Eta-maiden sekä Sveitsin välillä muuttavien sosiaaliturvaa sääntelee EU-lainsäädäntö. Toiseen Pohjoismaahan, USA:han, Kanadaan, Chileen, Israeliin ja Australiaan tai näistä maista Suomeen muuttavien sosiaaliturvaan vaikuttavat Suomen solmimat sosiaaliturvasopimukset.

Kela palvelee maahanmuuttajia monissa eri palvelukanavissa kuten Kelan asiointipalvelussa verkkoasiointina, puhelintalvveluna ja toimistoissa, joissa myös ajanvarausmahdollisuus. Kelan palveluja saa myös yhteispaalvelupisteistä Rantasalmella, Sulkavalla, Punkaharjulla, Kerimäellä ja Savonrannalla. Lisätietoja maasta - ja maahanmuuttajille löytyy Kelan nettisivuilta www.kela.fi.

Asiakkaillamme on oikeus maksuttomaan tulkkaukseen, jos asiointi Kelassa ei onnistu omalla äidinkielellä eikä löydy muutakaan yhteistä kieltä Kelan toimihenkilön kanssa. Tulkkinä voi toimia kyseistä kieltä osaava Kelan virkailija tai ulkopuolinen ammattitulkki. Tulkki on vaiuolovelvollinen. Tulkkipalveluja on hyvä käyttää erityisesti asioinnin alkuvaiheessa, kun asiakas ei ymmärrä Kelasta saamaa päätöstä tai kirjettä sekä oikaisu-, takaisinperintä- ja väärinkäytösasioissa, joissa aloite on lähtenyt Kelasta.

Yleisluonteisissa asioissa, joilla ei ole merkitystä asiakkaan oikeusturvan kannalta, tulkkinä voi toimia myös asiakkaan sukulainen tai ystävä. Alle 18-vuotiaat eivät kuitenkaan saa toimia tulkkinä. Kela on julkaissut myös selkokielisät esitteet etuuksistaan. Esitteet on toteutettu yhteistyössä Selkokeskuksen kanssa. Erityisen hyvin selkokieli sopii henkilöille, joilla voi olla vaikeuksia tekstien ymmärtämisessä, kuten maahanmuuttajilla.

5.4 Maistraatti

Itä-Suomen maistraatin palveluja on saatavilla Savonlinnan yksikössä sekä avustavana asiakaspaalveluna Rantasalmen ja Sulkavan kunnan yhteispaalvelupisteissä, joista on myös mahdollisuus asioida suoraan maistraattiin etäpaalvelulaitteiston kautta.

Ulkomaiden kansalaisten on käytävä joko henkilökohtaisesti ilmoittautumassa maistraatissa tai oltava etäpaalveluna yhteydessä maistraattiin yhteispaalvelupisteestä. Maahanmuuttajan on täytettävä ja allekirjoitettava Ulkomaalaisen rekisteröinti -ilmoitus. Ulkomaalaisen on lain mukaan ilmoitettava samat tiedot kuin Suomen kansalaisenkin, jos oleskelu Suomessa kestää vähintään vuoden. EU-kansalaisilla tulee olla mukana passi tai virallinen, kuvallinen henkilökortti. Muilla kuin EU - kansalaisilla tulee olla mukana passi ja oleskelulupa. Muita rekisteröinnissä tarvittavia asiakirjoja ovat mm. todistus mahdollisesta avioliitosta ja lasten syntymätodistukset. Todistusten tulee olla virallisesti käännettyjä ja laillistettuja. Asiakirja

laillistetaan ns. Apostille –todistuksella tai antajamaan ulkoministeriö laillistaa asiakirjan oikean viranomaisen antamaksi ja sen jälkeen tuossa maassa toimivaltainen Suomen edustusto laillistaa asiakirjan liittämällä asiakirjaan todistuksen tuon ulkoministeriön virkamiehen oikeudesta antaa tällaisia todistuksia. Rekisteröinnin jälkeen maahanmuuttaja saa henkilötunnuksen, jota tarvitaan mm. asioidessa KELA: ssa, terveydenhoitolaitoksissa, pankissa ja maksettaessa palkkoja.

Maistraatissa hoidetaan myös mm. lapsen rekisteröinnit, etu- ja sukunimen muutokset sekä avioliiton ja parisuhteen rekisteröinnin esteet. Maistraatin henkikirjoittaja toimittaa siviilivihkimisiä ja parisuhteiden rekisteröintejä.

6 Muut toimijat

6.1 Kansainvälinen kohtaamispaikka Linnala

Linnalan settlementin keskeisin tehtävä on ihmisten parissa tehtävä työ. Monikulttuuriryötä ohjaavat settlementiliikkeen arvot. Toiminnan keskiössä on erilaisten ihmisten kohtaaminen. Käytännön toiminnassa pyritään edistämään yksilön oikeuksien kunnioittamista ja moninaisuuden hyväksymistä. Toimintaa ohjaavana periaatteena on ihmisten yhdenvertaisuus, luottamus ihmisen ja hänen yhteisönsä voimavaroihin ja niiden vahvistamiseen.

Linnalassa on tehty monikulttuuriryötä pitkäjänteisesti koko 2000-luku. Linnalan toimialat (Linnalan opisto, Seniorityö, Kuvataidekoulu, Leikkikoulu, Linnalan Nuoret ry, Kansainvälinen kohtaamispaikka) hakevat aktiivisesti rahoitusta eri rahoituslähteistä monikulttuuriryön kehittämistä varten sekä verkostoituvat muiden toimijoiden kanssa toteuttaakseen hankkeita. Linnalan opistolla on kokemusta maahanmuuttajien suomen kielen koulutuksesta. Opistolla on myös oikeus järjestää YKI-tutkinto. Linnalan opisto voi tarvittaessa järjestää maahanmuuttajille mm. kielten, kuvataiteiden, kädentaitojen, kotitalouden, tietotekniikan, musiikin, liikunnan, kansalaistaitojen ym. kurssseja ja koulutusta, mutta maahanmuuttajien halutaan olevan luonteva osa myös Linnalan jokapäiväistä toimintaa niin asiakkaina kuin työntekijöinäkin.

Linnalan settlementin tärkein monikulttuuriryön toimiala on Kansainvälinen kohtaamispaikka, jota pidetään yllä Raha-automaattiyhdistyksen kohdennetun toiminta-avustuksen ja kaupungin perusturvalautakunnan myöntämän avustuksen turvin. Kohtaamispaikka on kaikille avoin matalan kynnyksen neuvonta- ja ohjauspiste, joka tarjoaa maksutonta, henkilökohtaista ohjausta kaikkiin elämän aloihin liittyvissä kysymyksissä. Tarvittaessa asiakas ohjataan eteenpäin viranomaisten palvelujen piiriin. Työn tavoitteena on edistää kotoutumista, elämähallintaa, hyvinvointia ja motivoida omaehtoiseen toimintaan sekä vähentää pitkäaikaista riippuvuutta sosiaali- ja ohjauspalveluista. Erityisesti ohjauksessa panostetaan alkuvaiheen neuvontaan, heikoimmassa asemassa olevien maahanmuuttajien, työvoiman ulkopuolella olevien, luku- ja kirjoitustaidottomien sekä työperäisten maahanmuuttajien neuvontaan. Kohtaamispaikka seuraa maahanmuuttoasioissa tapahtuvia muutoksia ja pyrkii reagoimaan niihin tarpeen mukaan nopeasti sekä toimii maahanmuuttajatyön verkostoissa. Työmuotoja ovat mm. maahanmuuttajien ohjaus, koulutus, tiedotus, kerho- ja virkistystoiminta.

6.2 Seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt

Kotouttamisessa on tärkeää ottaa huomioon myös maahanmuuttajien hengellinen tausta. Savonlinnan evankelis-luterilainen seurakunta tekee maahanmuuttajien parissa kansainvälistä diakoniatyötä. Toiminnan tarkoituksena on tarjota maahanmuuttajille aineellista ja sosiaalista apua ja tukea. Maahanmuuttajille suunnattua toimintaa ovat olleet mm. kerhot, leirit, retket ja hengelliset tapahtumat (esim. jumalanpalveluksien yhteydessä järjestetyt kirkkopyhät). Maahanmuuttajatyön pappi järjestää tarvittaessa aikuisriippikoulua. Raamattuja pyritään hankkimaan kaikille halukkaille heidän äidinkielellään tai vailtoehtoisesti kielellä, jota he osaavat.

Eri uskonnolliset yhteisöt tekevät työtä maahanmuuttajien parissa jokaisessa kunnassa. Oman uskonnon harjoittamiseen niin ortodoksisessa, katolisessa kuin islam-seurakunnassa mahdollisuus tulee kantaväestön kanssa samoin edellytyksin. Helluntaiseurakunnassa pyritään siihen, että maahanmuuttajat pääsisivät osallistujiksi seurakuntaan ja kokisivat kuuluvansa kiinteästi seurakuntaan. Säännöllinen toiminta tavoitteiden toteuttamiseksi sisältää ystäväperheitä maahanmuuttajille, kuljetuksia jumalanpalveluksiin ja joitain tapahtumia (esim. kareenien uudenvuoden tapahtuma). Seurakunta on järjestänyt jumalanpalveluksissa tulkkauspalvelua, mutta se myös tukee maahanmuuttajien suomen kielen oppimista "tulkkamattomuudella" sopivissa tilanteissa. Helluntaiseurakunta tarjoaa maahanmuuttajille myös toimintamahdollisuuksia.

6.3 Järjestöt ja vapaaehtoistoiminta

Eri järjestöt kunnissa osallistuvat aktiivisesti erilaisten palvelujen järjestämiseen maahanmuuttajille, mm. MLL on jo monena vuonna järjestänyt perheille viikoittain kokoontuvaa kieliryhmää sekä yhdessä Martta-järjestön kanssa koko perheiden yhteisiä ruuanlaittoilaisuuksia.

6.4 Kriisikeskus, Suomen mielenterveysseura ry

Savonlinnan seudun Mielenterveysseura ylläpitää Savonlinnan kriisikeskusta, jossa työskentelee kolme sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöä. Kriisikeskus tarjoaa keskusteluapua niin akuuteissa kuin pitempiäaikaisissa kriisitilanteissa. Toimintaa rahoittavat Raha-automaattiyhdistys sekä Savonlinnan, Rantasalmen, Enonkosken ja Sulkavan kunnat. Kriisikeskuksen palvelut ovat asiakkaille maksuttomia. Kriisikeskuksen palvelut ovat myös maahanmuuttajien käytössä. Kriisikeskus pystyy tarjoamaan palveluitaan myös englanniksi, mutta tarvittaessa käytetään tulkkipalveluita, joiden kustannuksista vastaa kunta. Kriisipalveluiden lisäksi Mielenterveysseura kouluttaa vapaaehtoistoimijoita maahanmuuttajien tukihenkilöiksi. Ohjaus- ja palvelupiste Navigaattoriin vastuulla ovat vapaaehtoisten lisäkouluttaminen sekä toiminnan ohjaaminen. Tukihenkilöt ovat niin yksittäisten maahanmuuttajien kuin kokonaisten perheiden tukena kotoutumisessa. Tukihenkilöt mm. tutustuttavat maahanmuuttajia suomalaiseen kulttuuriin ja ovat tarvittaessa apuna virastoasioinneissa.

7 Johtopäätökset, kotoutumisohjelman seuranta ja kehittämisehdotukset

Tässä ohjelmassa kaikkien kuntien osalta nousi esille yli 65-vuotiaiden maahanmuuttajien palvelujärjestelmän puutteet samoin kuin työvoimahallinnon palvelun ulkopuolelle jäävien maahanmuuttajien puutteellinen alkukartoitusmahdollisuus ja kotoutumissuunnitelman teko. Se, ovatko maahanmuuttajat näissä ryhmissä edes tietoisia oikeuksistaan, nousi myös esille. Työvoimahallinnon ja kuntien yhteistyö maahanmuuttaja-asiakkaiden tapaamisessa ja kotoutumissuunnitelmien teon yhteydessä toteutuu melko hyvin.

Vuoden 2015 alusta myönnetään oleskeluluvan yhteydessä henkilötunnus, jonka jälkeen tulee ilmoittautua kunnan maistraattiin asukkaaksi. Kelan asumisperusteinen sosiaaliturva Suomessa ratkaistaan vielä kunkin kohdalla erikseen. Henkilötunnuksen saaminen oleskeluluvan yhteydessä helpottaa suurimmassa osassa tapauksia mm. pankkitilin avaamista Suomessa.

Kotoutumislaisissa edellytetään, että kuntien ja valtion henkilöstön on saatava täydennyskoulutusta kansainvälisyysosaamiseen ja maahanmuuttaja-asiakkaiden kohtaamiseen. Kaupunkien ja kuntien työnantajavastuu ulkomailta tulleiden työntekijöiden vastaanottovalmiuksien osalta on myös tärkeä huomioida otettava seikka tulevaisuudessa. Maahanmuuttajien vähäisyys on osaltaan johtanut siihen, että heidän palvelunsa on keskittynyt maahanmuuttajapalveluille ja niihin yksiköihin, joihin maahanmuuttajat hakeutuvat vaikkapa opiskelemaan eikä kokemusta, tietoa ja taitoa heidän kohtaamiseksi ole saatu kaikkialle.

Kantaväestön ja maahanmuuttajien väliset suhteet ovat Savonlinnan seudulla olleet hyvät. Maahanmuuttajien aitoon osallisuuteen yhteiskunnassa tulee kuitenkin kiinnittää jatkuvasti huomiota, jotta he löytävät tiensä samoihin palveluihin kuten esim. yhdistystoimintaan, kulttuuri- ja urheiluseuroihin yhdessä kantaväestön kanssa. Savonlinnassa onkin aktiivisesti etsitty harrastusmahdollisuuksia ja tuettu maahanmuuttajanuoria hakeutumaan niiden pariin.

Itä-Suomen maahanmuuttostrategia 2017 asetti tavoitteekseen, että Itä-Suomen kunnat tarjoavat pakolaisille 250 kuntapaikkaa vuodessa. Neuvotteluja kiintiöpakolaisten vastaanotosta on syytä aika ajoin käydä. Savonlinnassa vastaanoton järjestämisestä on jo vankka kokemus ja ne ovat olleet myönteisiä. Myöskään vastaanoton työllistäviä vaikutuksia ei ole syytä aliarvioida samalla kun kuntalaiset saavat eri kulttuureista ja kansainvälistymisestä kokemuksia. Savonlinnan kaupunki voisi myös tarjota osaamistaan vastaanottoa aloittaville kunnille.

Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmasta Savonlinnan kaupunki sai yhdessä Mikkelin kaupungin kanssa hankerahaa maahanmuuttajien kotouttamis- ja työhönohjauspalveluihin. Kielivalmennuksen lisäksi hankkeessa toteutetaan työhönvalmennusta. Tarkoitus on tukea maahanmuuttajia, joilla kulttuuri- ja kielitausta vaikeuttaa paikallisen palvelujärjestelmän hyödyntämistä. Kehittämistyö tehdään kuntien oman palvelujärjestelmän sisäältä.

Vastuu kotouttamisohjelman seurannasta on kuntien perusturva- ja sosiaalitoimissa. Sosiaali- ja terveydenhuoltouudistus saattaa tuoda mukanaan muutoksia, joihin kuntien on syytä varautua esim. vastuukysymysten suhteen. Kehittämissuhteena seurannan järjestämiselle kotouttamisohjelman ohjausryhmä esittääkin, että kunkin kunnan kotouttamisesta vastuussa oleva lautakunta ja virkamiehet keskustelisivat ohjelmasta ja päivittäisivät ohjelmaa kerran vuodessa. Kotouttamisohjelmassa mukana olevien kuntien kanssa olisi hyvä pitää kerran sen voimassaoloaikaa yhteinen seminaari, jossa tuodaan esille maahanmuuton ajankohtaisia aiheita.

OECD:n kesällä 2013 julkaistun raportin mukaan maahanmuutto hyödyttää lievästi Suomen julkista sektoria. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus on viime kesän maahanmuuttoon liittyvässä tutkimuksessaan todennut, että suhteellisen pienet panostukset, esimerkiksi kotouttamissuunnitelmien käyttöönotto, nostivat maahanmuuttajien tuloja lähes kaksinkertaisesti kymmenessä vuodessa. Ne myös vähensivät tulonsiirtojen tarvetta. Ikääntyneiden osuus Suomen väestöstä kasvaa. On tosiasia, että Suomen talous tarvitsee maahanmuuttajia. Viime marraskuussa julkaistun tunnetun konsulttiyrityksen Boston Consulting Groupin raportin mukaan ikääntymisen aiheuttama huoltosuhteen heikkeneminen on vakavampi ongelma Suomessa kuin muissa Pohjoismaissa. Onnistunut kotouttaminen maksaa itsensä takaisin.

LIITE

Maahanmuuttajien seudullisen kotouttamisohjelman ohjausryhmän ja työryhmän jäsenet

Puheenjohtaja	Hannu Kurki, kehitysjohtaja, Savonlinna
sihteeri	Varpu Vaarnamo, maahanmuuttos sihteeri, Savonlinna
	Irja Sokka, kehityspäällikkö, ELY - keskus
	Jorma Hongisto, sosiaalipalvelupäällikkö, Savonlinna
	Tuija Kauppinen, opetuspäällikkö, Savonlinna, työryhmän 1. pj
	Tommi Tuunainen, rehtori, Kristillinen opisto, työryhmän 2. pj alk. 10/2014
	Sanna Hämäläinen, sosiaalijohtaja, Sulkava, työryhmän jäsen
	Tiina Stranden, vs.sosiaalijohtaja, Enonkoski, työryhmän jäsen
	Mari Laiho, sosiaalityöntekijä, Rantasalmi, työryhmän jäsen
	Riitta Teräväinen, lastentarhanopettaja, Rantasalmi
	Marketta Parkkinen, projektityöntekijä, Linnalan setlementti, työryhmän jäsen
	Johanna Merivirta, sosiaaliohjaaja, maahanmuuttajapalvelut, Savonlinna
	Irja Borisevich, maahanmuuttajaedustaja, työryhmän jäsen
	Abdullah Haidary, maahanmuuttajaedustaja, työryhmän jäsen
	Ulla Mononen, asiantuntija, TE- toimisto, työryhmän jäsen
	Jani Lamberg, pastori, Savonlinna - Sääminki seurakunta
	Harri Eliala, poliisi, Etelä-Savon poliisilaitos
	Veijo Lyytikäinen, toimistonjohtaja, KELA
	Tiina Cederström, toiminnanjohtaja, Linnalan nuoret
	Maija Tenojoki, rehtori, Itä-Karjalan kansanopisto
	Sari Härkönen, palveluohjaaja, SAMI
	Jukka Pesonen, koulutuspäällikkö, SAMI
	Paula Pulkkinen, asuntosihteeri, Savonlinnan kaupunki
	Anne Vehviläinen, henkikirjoittaja, Itä-Suomen Maistraatti
	Arto Tolvanen, Keskuskauppakamari
	Kari Kärkkäinen, Savonlinnan seudun yrittäjät